Taina Vallander

12.1.2021

Eduskunnan sosiaali- ja terveysvaliokunta
StV@eduskunta.fi

Sosiaali- ja terveysvaliokunta ke 13.1.2021 klo 8.30, kirjallinen asiantuntijalausunto

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi tartuntatautilain muuttamisesta ja väliaikaisesta muuttamisesta, HE 245/2020 vp

Lausunnon pääkohdat:

- Poikkeukselliset rajoitukset tulee aina perustella ja arvioida perustuslain näkökulmasta myös henkilöstövaikutuksien osalta. Henkilöstövaikutuksien arviointi jää esityksessä puutteelliseksi
- Työnantajan velvoite varmistaa työntekijöiden osaaminen, perehdytys ja riittävä työsuojelu poikkeustilanteissa tulee turvata lakitasoisesti. Henkilöstön riittävän osaamisen varmistaminen on välttämätöntä myös potilasturvallisuuden varmistamiseksi
- Tulevan lain toimeenpano ja sen valvonta lisää merkittävästi viranomaisten ja muiden julkisten toimijoiden tehtäviä. Tehtävien hoito tulee resursoida esimerkiksi aveissa ja kunnissa riittävällä tavalla
- Tartuntatautilain perusteella tehtävien rajoitustoimien seurauksena asiakkaalle välttämättömät muut terveys- sosiaali- tai kuntoutuspalvelut eivät saa vaarantua

STTK kanta tartuntatautilain muuttamiseen ja väliaikaiseen muuttamiseen

STTK ry kiittää hallintovaliokuntaa mahdollisuudesta lausua hallituksen esityksestä eduskunnalle laiksi tartuntatautilain muuttamisesta ja väliaikaisesta muuttamisesta.

STTK pitää tartuntatautilain päivittämistä perusteltuna huomioiden COVID-19-pandemian pitkittymisen aiheuttamat poikkeukselliset olosuhteet. Hallituksen esitykseen sisältyvät lainsäädäntömuutokset ovat merkittäviä ja asettavat rajoituksia yksilön perusoikeuksille, työn tekemiselle sekä elinkeinotoiminnan harjoittamiselle. Mahdollisten rajoitus- ja poikkeustoimien tulee aina olla viranomaisten perustelemia, pohjautua tuoreimpaan tutkittuun tietoon sekä olla kestoltaan ja laajuudeltaan oikein mitoitettuja.

Ehdotettu laki on tarkoitettu tulemaan voimaan mahdollisimman pian. Osa muutoksista on tarkoitettu olemaan voimassa covid-19-epidemiaan liittyen väliaikaisesti 31.12.2021 saakka. STTK kannattaa ehdotetun 91 § pykälän mukaista päätösten täytäntöönpanoa sekä 92 § mukaista käsittelyn kiireellisyyttä COVID-19-pandemian hallintaan saamiseksi.

Käyntiosoite:
Mikonkatu 8 A, 6. krs
0100 Helsinki
Postiosoite:
PL 421
00101 Helsinki

Puhelin: (vaihde)
+358 40 630 2882
Sähköposti:
etunimi.sukunimi@sttk.fi

www.sttk.fi

STTK korostaa kuitenkin, että lakimuutos ja väliaikainen lakimuutos edellyttävät uusien tehtävien resursointia sekä olemassa olevien tehtävien priorisointia, jotta uusia tehtäviä toteuttavat viranomaistahot, kuten voivat suoriutua uusista tehtävistään pandemian hallintaan saamisen edellyttämällä tavalla. Esityksien mukaisilla muutoksilla on budjettivaikutuksia, jotka tulee huomioida tulevissa valtion talousarvioissa.

Sosiaali- ja terveydenhuollon henkilöstön asema, perehdytys ja riittävyys

STTK esittää huolen, että henkilöstövaikutuksien arvioinnin kattavuuteen liittyvä valmistelutyö on tehty puutteellisesti valmistelun kiireellisyyden vuoksi.

Kaikissa tilanteissa ja kaikilla toimialoilla ennen henkilöstön siirtymistä uuteen työhön tai itselleen uusiin tehtäviin tulee työnantajan varmistaa riittävä opastus ja perehdytys sekä riittävä suojavarusteiden saatavuus ja niiden oikea käyttö. Henkilöstöä tulee olla riittävästi ja työturvallisuudesta huolehtia asianmukaisesti. Tartuntatautilainsäädäntöön ehdotetuilla muutoksilla ei saa kiertää työlainsäädännön antamaa turvaa esimerkiksi sote-alan henkilöstölle. **Hallituksen esityksen perustuslaillisuutta ja perusoikeuksien toteutumista tulee arvioida myös henkilöstön oikeuksien näkökulmasta**.

Sosiaali- ja terveydenhuollon toiminnan laajentaminen covid-19-epidemian aikana 9 a § pykälän mukaisesti vaatii henkilöstöltä erittäin nopeaa sitoutumista muutokseen. Pykälän nojalla aluehallintovirastot tai sosiaali- ja terveysministeriö voisivat velvoittaa kunnan tai muun järjestämisvastuullisen järjestämään sosiaali- ja terveydenhuollon palveluja toisen järjestämisvastuullisen tahon asukkaille. Uuden säädöksen tarkoituksena olisi varmistaa palvelujärjestelmän toiminta niissä tilanteissa, joissa muut keinot eivät olisi käytettävissä tai mahdollisia tai määräysten antaminen olisi muutoin kokonaistilanne arvioituna välttämätöntä.

Ehdotetussa pykälässä ei ole käsitelty ollenkaan mahdollisen toiminnan laajentamisen henkilöstövaikutuksia. STTK esittää huolen, miten nopeassa muutostilanteessa huolehditaan henkilöstön riittävästä perehdytyksestä ja varmistetaan riittävä osaaminen. Esimerkiksi henkilön koko työn kuva sekä fyysinen työpiste saattavat muuttua. Hoitohenkilöstön siirtyessä viranomaisten päätöksellä toiseen työpaikkaan tai työtehtävien oleellisesti edellytetään aina erityisosaamista, jotta potilas, asiakas- ja henkilöstön turvallisuus voidaan varmistaa.

Työnantajan velvollisuus on huolehtia 9 a pykälän tarkoittamissa tilanteissa perehdyttämisestä, lisäkoulutuksesta, varmistettava jokaisen siirtyvän työntekijän osaaminen ja ammattitaito sekä huolehdittava oikeasta ja riittävästä suojavarustuksesta. Työnantajan velvollisuus on huolehtia toimiluvan edellyttämästä riittävästä hoitajamitoituksesta. Niin uusien kuin palvelussuhteessa olevien hoitajien työsuhdeturvasta on huolehdittava poikkeusolojen aikana. Nämä edellytykset eivät toteutuneet keväällä 2020 valmiuslain aikana ja seurauksena on ollut hoitohenkilöstön väsymistä sekä hakeutumista kokonaan pois alalta.

Ehdotettu toimivaltuus on tarkoitettu sovellettavaksi viimesijaisesti, kun epidemiologinen tilanne on valtakunnallisestipoikkeuksellisen vakava.

Käyntiosoite:
Mikonkatu 8 A, 6. krs
0100 Helsinki
Postiosoite:
PL 421
00101 Helsinki

Puhelin: (vaihde)
+358 40 630 2882
Sähköposti:
etunimi.sukunimi@sttk.fi

www.sttk.fi

Taina Vallander 12.1.2021

STTK pitää tätä perusteltuna. STTK pitää tärkeänä, myös päätöksen määräaikaisuutta, enintään kolmen kuukauden ajaksi kerrallaan sekä välitöntä kumoamista, mikäli edellytykset eivät enää täyty.

Tiedonsaantioikeus epidemian havaitsemiseksi, selvittämiseksi ja tartunnan jäljittämiseksi

STTK pitää kannatettavana 24 § pykälän uudistamista ehdotetulla tavalla. Kunnan tartuntataudeista vastaavalla lääkärillä tulee olla salassapitosäännösten estämättä oikeus saada ja luovuttaa tartuntatautien torjunnasta vastaaville viranomaisille välttämättömät tiedot viivytyksestä ja korvauksetta, jos se on epidemian leviämisen estämiseksi tai matkustajien oman terveyden suojelemiseksi välttämätöntä.

Olosuhteet potilaan karanteenin ja eristämisen aikana

Asiakkaan hyvinvointi ja turvallisuus tulee kaikissa tilanteissa varmistaa, eikä tartuntatautilain pohjalta toteutettava rajoitustoimi, karanteeni tai eristys saa vaikeuttaa asiakkaan perussairauden välttämätöntä hoitoa tai kuntoutusta, tai sosiaalihuollon välttämättömien palvelujen toteutumista. Tämän tulee näkyä säädöstasolla.

Esityksen mukaan 68 § pykälässä kuvattu karanteeni ja/tai eristäminen toteutetaan ensisijaisesti yhteisymmärryksessä henkilön kanssa henkilön asunnossa, terveydenhuollontoimintayksikössä, ympärivuorokautisia asumispalveluja tarjoavassa sosiaalihuollon toimintayksikössä, perhekodissa, turvapaikanhakijoiden vastaanottokeskuksessa tai muussa karanteeni- tai eristämispäätöksen tekijän hyväksymässä ja osoittamassa paikassa, jossa sairastuneen tarvitsema hoito voidaan varmistaa.

Voimassa olevaan tartuntatautilakiin verrattuna karanteeni ja eristämispaikkoina voisivat toimia laajasti hyvin erilaiset toimintaympäristöt. STTK pitää tärkeänä, että epidemian aikana vältytään turhilta siirroilta hoitopaikkojen välillä. **Siirtojen välttäminen ei saa kuitenkaan johtaa siihen, että karanteenia ja eristämistä toteutetaan paikoissa, joissa riittävää hoitoa ei voida varmistaa tai sen toteuttaminen ei ole henkilöstölle tai potilaille turvallista, esimerkiksi johtuen suojavarustuksen puutteista tai henkilöstön puutteellisesta osaamisesta.**

STTK katsoo, että **lakiehdotuksessa tulisi tarkemmin määritellä karanteenin tai eristämisen toteuttamisen edellytykset edellä mainituissa paikoissa, huomioiden hoitohenkilöstön osaaminen ja riittävä mitoitus, tilanne edellyttää valvontaa lisäten henkilökunnan tarvetta, suojavarustus, sekä olosuhteet, jotta ne ovat turvalliset ja tilanteen edellyttämät.**

Covid-19-pandemian aikana STTK ry:n jäsenliittojen tietoon on tullut karanteeni ja eristämistilanteita, joissa lain edellyttämät vaatimukset eivät ole toteutuneet riittävän valvonnan ja osaamisen osalta. Ongelma koskee myös tilanteita, joissa karanteeni- tai eristämispäätös tehdään henkilön tahdosta riippumatta.
Karanteeni tai eristäminen eivät saa johtaa turhiin rajoituksiin muiden hoidettavien osalta, eivätkä heikentää palvelun laatua.

Käyntiosoite:
Mikonkatu 8 A, 6. krs
0100 Helsinki
Postiosoite:
PL 421
00101 Helsinki

Puhelin: (vaihde)
+358 40 630 2882
Sähköposti:
etunimi.sukunimi@sttk.fi

www.sttk.fi

Rajoitustoimenpiteiden toteuttamisessa tulee erityisesti huomioida erilaisten haavoittuvien ryhmien erityistarpeet. Esimerkiksi rajoitus- ja eristystoimenpiteitä ei saa toteuttaa niin, että mielenterveysongelmista kärsivän tai muistisairaan potilaan perussairaus pahenee ja sen hoito vaikeutuu. Samaa koskee vaikkapa päihdepalvelujen tai lastensuojelun asiakkaita.

Vaikutukset julkiseen talouteen ja viranomaistoimintaan

Tartuntatautilain muutosten ja väliaikaisten muutosten toimeenpanon **valmistelu, toteutus, seuranta ja valvonta tulee resursoida toimeenpanevissa viranomaistahoissa ja kunnissa riittävästi.** Tilanteet maan eri osissa vaihtelevat eri ajankohtina, mutta viranomaisten toiminnan tulee olla yhdenmukaista ja koordinoitua, jotta kansalaisten **yhdenvertaisuus** toteutuu eri kunnissa ja eri ajankohtina.

Esitys ei ota kantaa muutosten budjettivaikutuksiin, mutta se lisäisi esimerkiksi puolustusvoimien, rajavartiolaitoksen tai tullin antamaa virka-apua pyynnöstä. Virka-avun antamisen edellytyksistä tulee tällöin huolehtia sekä varmistaa, että virka-avun antaminen ei vaaranna virka-apua antavalle viranomaiselle säädettyjen muiden tehtävien suorittamista.

Aluehallintovirastot

Esitys lisäisi merkittävästi aluehallintovirastojen vastuita ja tehtäviä. Aluehallintovirastojen tehtäväksi tulisi päätöksenteko ja valvonta koskien sosiaali- ja terveyspalveluiden muuttamista ja tilojen käytön väliaikaisesta rajoittamista sekä usean kunnan aluetta koskevat päätökset toimenpiteistä yleisvaarallisen tartuntataudin leviämisen estämiseksi oppilaitoksissa, varhaiskasvatuksessa, elinkeinotoiminnassa ja muussa toiminnassa. Lisäksi aluehallintovirastojen tehtäväksi tulisi näihin päätöksiin liittyvät alueelliset valvonta- ja tarkastustehtävät.

Säädösmuutoksista aiheutuu aluehallintovirastoille merkittävästi lisääntyvä tarve velvoittavaan ohjaukseen, päätöksiä koskevaan neuvontaan, laadullisesti uusien ja lukumääräisesti kasvavien muutoksenhakukelpoisten hallinnollisten päätösten tekoon sekä eri viranomaisten tehtävien yhteensovittamiseen.

Uusien aluehallintovirastoille tulevien tehtävien hoitaminen nykyisessä ja huonontuvassa tautitilanteessa tarkoittaisi esityksen mukaisella voimaantuloaikataululla käytännössä sitä, että aluehallintovirastojen olisi priorisoitava tehtäviään ja niiden kiireellisyyttä. Aluehallintovirastojen olisi suunnattava resursseja muista tehtävistä esityksen mukaisten tehtävien ensisijaiseen hoitamiseen. Tämä syntyvä resurssivajaus muissa tehtävissä, kuten kanteluiden käsittelyssä ja sosiaali- ja terveydenhuollon valvonnassa tulee korvata aluehallintovirastoille, jotta kansalaisten oikeusturvan kannalta olennaiset tehtävät voidaan hoitaa lainsäädännössä edellytetyllä tavalla.

Aluehallintovirastoille uusista tehtävistä aiheutuva resurssitarve olisi vuositasolla arviolta 10 henkilötyövuotta.
Tästä arviolta noin kuuden henkilötyövuoden mukainen tarve koskee aluehallintoylilääkäritasoista resurssia ja neljän henkilötyövuoden mukainen tarve ylitarkastajatason resurssia. Resurssitarve olisi kokonaisuudessaan määräaikainen.

Aluehallintoylilääkärin henkilötyövuoden kustannus aluehallintovirastoissa olisi vuositasolla keskimäärin noin 160 000 euroa mukaan lukien palkka, lomarahat, työnantajamaksut ja niiden yhteiskustannukset huomioon ottaen. Ylitarkastajan henkilötyövuoden keskimääräinen kustannus on vastaavalla kaavalla noin 105 000 euroa. Vuositasolla laskettuna henkilöstöresurssien osalta vuodelle 2021 lisämäärärahatarve olisi arviolta 1 380 000 euroa.

Edellä esitettyyn vaikutusarviointiin sisältyy epävarmuutta muun muassa siitä syystä, että lain voimaantulosta ei ole vielä täyttä varmuutta. Lain voimaantulon ajankohta taas vaikuttaa siihen, milloin tarkkaan ottaen henkilöstöresursseja koskeva kustannukset realisoituvat. **Tartuntatautitilanteen kehittyminen vaikuttaa siihen, minkä verran esityksen mukaisia päätöksentekotoimivaltuuksia joudutaan aluehallintovirastoissa käyttämään ja miten laajasti näihin päätöksiin liittyviä valvonta- ja tarkastustehtäviä aluehallintovirasto joutuu suorittamaan. Uusien toimivaltuuksien käyttöön ja valvonnan lisäämiseen pitää joka tapauksessa varautua.**

Sosiaali- ja terveydenhuollon toiminnan laajentamisen osalta on lisäksi välttämätöntä varmistaa, että tehtävien siirtäminen tai laajentaminen toteutuu asianmukaisella tavalla ja viranomaisella on riittävät toimintaedellytykset ja resurssit selvittää tehtävien laajentamisen kohteena olevan yksikön tilanne etukäteen. On myös välttämätöntä varmistua siitä, että toiminnan edellytykset tulevat kuntoon, jos ne eivät päätöstä tehtäessä sitä ole.

Sosiaali- ja terveysministeriö

Sosiaali- ja terveysministeriön tehtävänä on tartuntatautilain 7 §:n mukaan tartuntatautien torjunnan yleinen suunnittelu, ohjaus ja valvonta, ja ministeriö vastaa valtakunnallisesta terveydenhuollon häiriötilanteisiin tai niiden uhkaan varautumisesta ja näiden tilanteiden johtamisesta. Tartuntatautilain muuttamisen aiheuttamat useiden eri viranomaisten uudet tehtävät lisäävät koordinaatiotyötä sosiaali- ja terveysministeriössä.

Tartuntatautilain muutosten toimeenpanosta aiheutuu neuvontaan ja lain toimeenpanoon, seurantaan, jälkiarviointiin sekä viestintään liittyviä työtehtäviä kaikilla toiminnan tasoilla. Epidemia edellyttää epidemiologisen ja lääketieteellisen tilannekuvan muuttuessa valtion hallinnolta koordinoivaa roolia ja tiheästi päivitettävää ohjeistusta kunnissa, sairaanhoitopiireissä ja aluehallintovirastoissa. Viestintään liittyvät tehtävät lisääntyvät, kun uusien säännösten, niiden toimeenpanon ja soveltamisen sekä päätösten tiedottamisen tulee tapahtua nopeasti ja laaja-alaisesti esimerkiksi kunnille, sairaanhoitopiireille, aluehallintovirastolle, elinkeinoelämän eri toimialoille ja kansalaisille. Lisäksi tartuntatautilain muutoksen toimeenpanoon liittyen on valmisteltava tarvittavat valtioneuvoston asetukset.

Ehdotetussa tartuntatautilain 9 a §:ssä säädettäisiin aluehallintovirastojen ja sosiaali- ja terveysministeriön toimivaltuuksista tehdä sosiaali- ja terveydenhuollon järjestäjiä tai järjestämisvastuullisille palveluja tuottavia tahoja velvoittavia päätöksiä.
Näitä toimivaltuuksia olisi tarkoitus soveltaa vain välttämättömissä tilanteissa, jos on ilmeistä, että poikkeuksellinen epidemia olennaisesti heikentää palvelujärjestelmän toimintakykyä.

Taina Vallander 12.1.2021

Toimivaltuuden soveltamiseen tulee kuitenkin varautua asianmukaisesti, jotta päätösten tekeminen on mahdollista viivytyksettä. Sosiaali- ja terveysministeriön tekemien päätösten valmistelu edellyttää laaja-alaista ja perusteellista arviointia välttämättömistä toimenpiteistä epidemiologisen ja lääketieteellisen tilannekuvan perusteella. Päätösten tulee osaltaan estää koronavirusepidemian alueellista leviämistä ja samalla tukea ja varmistaa sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujärjestelmän toimintaa yleisesti.

Tartuntatautilain muutoksesta sosiaali- ja terveysministeriölle aiheutuvien lisätehtävien vuoksi ministeriöön ehdotettaisiin lisättävän juridiikan, infektioiden diagnostiikkaan ja hoitoon liittyvän lääketieteen (infektiotaudit, kliininen mikrobiologia), terveystaloustieteen sekä viestinnän asiantuntemusta yhteensä neljällä henkilötyövuodella vuodelle 2021. Euromääräisesti neljä henkilötyövuotta tarkoittaa arviolta 300 000 euroa. Ehdotetut tartuntatautilain säännökset ovat pääosin määräaikaisia, joten lisätehtävät koskevat ainoastaan vuotta 2021. STTK pitää välttämättömänä, että tartuntatautilain muutoksista ja väliaikaisista muutoksista aiheutuvat resurssitarpeet huomioidaan tulevissa valtion talousarvioissa ja lisätalousarvioissa, eivätkä ne vaaranna ministeriön muiden välttämättömien tehtävien hoitoa.

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos

Esitys lisää jonkin verran Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen tehtäviä tartuntatautilain tarkoittamana tartuntatautien torjunnan kansallisena asiantuntijalaitoksena. Laitoksen olisi seurattava kuntien ja aluehallintovirastojen asiakkaille tarkoitettujen tilojen käytön väliaikaista rajoittamista, asiakkaille tarkoitettujen tilojen väliaikaista asiakkailta sulkemista sekä muuhun kuin elinkeinotoimintaan käytettävien toimintaan osallistuville tarkoitettujen tilojen väliaikaista osallistujilta sulkemista koskevien toimivaltuuksien olemassaolon edellyttämiä kriteereitä, jotka liittyvät tartuntojen ilmaantuvuuteen ja tautiryppäiden ilmenemiseen. Laitoksen olisi lisäksi seurattava kunnan ja aluehallintoviraston oppilaitoksia ja varhaiskasvatusta koskevien toimivaltuuksien voimassaoloa koskevia kriteereitä.

Pääosa laitokselle esitettävistä uusista vastuista olisi määräaikaisia. Tämän hetken arvion mukaan esityksestä aiheutuisi Terveyden ja hyvinvoinnin laitokselle viiden asiantuntijan työpanosta vastaava määräaikainen resurssitarve. Tästä tarpeesta kahden täysiaikaisen henkilön työpanos vastaisi ylilääkäritasoista resurssia ja kaksi epidemiologian asiantuntijan resurssia. Lisäksi seurantajärjestelmien kehitys edellyttäisi yhtä tietojärjestelmäasiantuntijaa. Näiden tehtävien yhteenlasketut palkka- sekä sivu- ja yleiskulut olisivat vuositasolla arviolta 450 000 euroa.

STTK pitää välttämättömänä, että tartuntatautilain muutoksista ja väliaikaisista muutoksista aiheutuvat resurssitarpeet huomioidaan tulevissa valtion talousarvioissa ja lisätalousarvioissa, eivätkä ne vaaranna Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen muiden välttämättömien tehtävien hoitoa.

Käyntiosoite:
Mikonkatu 8 A, 6. krs
0100 Helsinki
Postiosoite:
PL 421
00101 Helsinki

Puhelin: (vaihde)
+358 40 630 2882
Sähköposti:
etunimi.sukunimi@sttk.fi

www.sttk.fi

Taina Vallander 12.1.2021

Liikenne- ja viestintävirasto

Esitys toisi Liikenne- ja viestintävirastolle kokonaan uuden tyyppisiä tehtäviä, kuten asemista, terminaaleista ja muista vastaavista tiloista vastaavien tahojen valvontaa sekä matkustajamäärän rajoittamista liikennevälineissä. Liikenne- ja viestintävirasto on arvioinut, että tämä esitys aiheuttaisi tarpeen lisätä vuositasolla toimintamenoihin 650 000 euroa. Esitys aiheuttaisi tarpeen lisätä Liikenne- ja viestintävirastoon viiden henkilötyövuoden työpanos toteuttamaan tästä esityksestä johtuvia tehtäviä. Virastolle säädettäisiin uudenlaisia asiantuntijatehtäviä, jotka edellyttävät terveydenhuollon osaamista ja joiden asianmukainen hoitaminen vaatii lisäresursseja sekä henkilöstön asianmukaista koulutusta uusien tehtävien hoitoon.

Todennäköisesti tartuntatautilain määräaikaisista muutoksista huolimatta viraston olisi pysyvästi kartutettava asiantuntemustaan liikenteen terveysturvallisuuden alasta sekä tavoista, joilla voidaan estää tartuntatautien leviämistä henkilöliikenteessä. Ehkäisytoimenpiteiden toteuttamistavat voivat vaihdella liikennemuodoittain, joten tarvitaan myös liikennemuotokohtaista asiantuntemusta terveysturvallisuuteen liittyvissä kysymyksissä. Samalla olisi myös kasvatettava asiantuntemusta harkinnassa olevien päätöksen vaikutuksista liikennepalvelujen kysyntään, kuten välttämättömään työmatkaliikenteeseen.

STTK pitää välttämättömänä, että tartuntatautilain muutoksista ja väliaikaisista muutoksista aiheutuvat resurssitarpeet huomioidaan tulevissa valtion talousarvioissa ja lisätalousarvioissa, eivätkä ne vaaranna Liikenne- ja viestintäviraston muiden välttämättömien tehtävien hoitoa.

Poliisi

Esityksen 59 c § pykälässä säädettään poliisin antamasta virka-avusta kunnalle, aluehallintoviranomaiselle sekä Liikenne- ja viestintävirastolle. Annettava virka-apu on maksullista, joten virka-avun antamisesta aiheutuvat taloudelliset kustannukset kuitattaisiin virka-avun pyytäjältä omakustannusarvon mukaisesti. Yhden poliisipartion, jossa on kaksi poliisimiestä, omakustannusarvo jokaiselta alkavalta puolelta tunnilta on 82,50 euroa.

Esityksen 59 a § pykälän 4 momentin mukaan poliisi valvoisi uutena tehtävänä 58 § pykälän nojalla annettujen yleisötilaisuuksien ja yleisiä kokouksia koskevien päätösten noudattamista. Valvontatehtävä tarkoittaisi yleisö- ja ihmismäärää sekä etäisyyksien ylläpitoa koskevien velvollisuuksien ja rajoitusten noudattamisen valvontaa 59 c § pykälässä säädetyin toimivaltuuksin. Muiden esitettyjen säännösten mukaan poliisi antaisi virka-apua pyynnöstä kunnalle, aluehallintoviranomaiselle tai Liikenne- ja viestintävirastolle.

Säännösluonnoksen mukaisen valvonnan arvioidaan edellyttävän poliisille vähintään 30 henkilötyövuoden resursointia. Rahamääräisesti 30 henkilötyövuotta tarkoittaa noin 2,1 miljoonaa euroa. Resurssin tarpeeseen sisältyy epävarmuutta, sillä tarvittavan resurssin määrä on suoraan riippuvainen kuntien ja aluehallintovirastojen tartuntatautilain 58 §:n nojalla tekemistä yleisötilaisuuksia ja yleisiä tilaisuuksia koskevista päätöksistä. Resurssivaikutusta on arvioitu niiden tietojen perusteella, joita poliisille kertyi tehostetusta kokoontumisten valvonnasta keväällä 2020.

Taina Vallander 12.1.2021

Tämä arvio koskee sitä tarvetta, johon poliisin pitää varautua, jos poliisin tulisi estää, keskeyttää tai päättää tilaisuuksia niin sanotusti perustilanteissa. Näistä ainakin osassa tilanteista poliisi voisi mahdollisesti kohdata vastarintaa. Laajempi vastarinta taas voisi tarkoittaa sitä, että yksittäinen tilaisuus tai kokoontuminen voisi edellyttää jopa kymmenien poliisimiesten käyttämistä. **Tilanne poikkeaa kokoontumislaissa jo olevan toimivaltuuden osalta siltä osin, että yleisötilaisuuksien ja yleisten kokousten estäminen, keskeyttäminen tai päättäminen tehtäisiin muun toimivaltaisen viranomaisen tekemän päätöksen perusteella ja tartuntatautilaissa mainituilla perusteilla terveysperusteisesti.**

STTK pitää välttämättömänä, että tartuntatautilain muutoksista ja väliaikaisista muutoksista aiheutuvat resurssitarpeet huomioidaan tulevissa valtion talousarvioissa ja lisätalousarvioissa, eivätkä ne vaaranna poliisin muiden välttämättömien tehtävien hoitoa.

Tulli ja Rajavartiolaitos

Esityksellä arvioidaan olevan jonkin verran vaikutuksia Tullin ja Rajavartiolaitoksen toimintaan työmäärää lisäävästi virka-apupyyntöjen määristä riippuen. Kuitenkin virka-avun antaminen tapahtuisi Tullin ja Rajavartiolaitoksen käytössä olevien resurssien mukaan siten, että se ei vaaranna niille säädettyjen muiden tärkeiden tehtävien suorittamista. Tartuntatautilain mukaisesti yleisvaarallisen tai yleisvaaralliseksi perustellusti epäillyn tartuntataudin leviämisen estämiseksi annettava virka-apu olisi maksullista. Tullin antama virka-apu voi edellyttää henkilöstön uudelleen allokointia rajatullitoimipaikoilla.

STTK ry

Lisätietoja Taina Vallander, johtaja
taina.vallander@sttk.fi
040 1841 464